

Vērtīgs resurss ar potenciālu atdzimt jaunā veidolā

Akcijās nodod rekordlielu nolietoto riepu daudzumu

Lai mazinātu vides piesārņojumu, ko rada mežos un citviet nelegāli izmestās automašīnu riepas, atkritumu apsaimniekotāji un pārstrādes firmas arvien biežāk rīko akcijas, kuru laikā nolietotās riepas privātpersonas var nodot bez maksas. Tas jau ir devis savu artavu — nodoto riepu ir daudz. Turpmākais riepu liktenis ir atkarīgs, kādas tās ir — tās ir vērtīgs resurss ar potenciālu atdzimt jaunā veidolā, ja vien nav sākušās novēcot, zaudējot savas īpašības.

GINTA GRINCĒVIČA

Pieprasīta iespēja

Nolietotas auto riepas ir klasificējamas kā videi kaitīgi atkritumi, jo to sadalīšanās laiks dabiskā vidē ir aptuveni 150 gadu. No aprīļa vidus līdz pat šī gada beigām SIA "Aizkraukles KUK" teritorijā Aizkraukles novada iedzīvotāji bez maksas var nodot četras nolietotās vieglās automašīnas riepas. Pakalpojums ir ļoti pieprasīts — pirmajās divās akcijas nedēļās nodots 800 riepu, dienā — gandrīz 60 vienību. Cilvēku aktivitāte arī šobrīd saglabājas nemainīgi liela.

Zemgus Vītolīns, "Aizkraukles KUK" vadītājs, stāsta, ka cilvēki ļoti daudz zvanīja un interesējās par iespēju nodot nolietotās vieglo automašīnu riepas. Jūtot nepieciešamību un apzinoties problēmu, ko rada negodprātīgi izmestas riepas, uzņēmums strādāja, lai rastu risinājumu. "Rezultātā izlēmām rīkot akciju, kas ļauj katram novada iedzīvotājam bez maksas nodot četras vieglās automašīnas riepas — atbrīvoties no smagās, videi draudīgās un to degradējošās nastas. Savstarpēju darījumu rezultātā esam raduši iespēju

līdz pat gada beigām bez maksas nodot savāktās riepas. Akcijā ieguldām savus resursus, kas nepieciešami riepu savākšanai, fiksēšanai un atdošanai. Šis izmaksas sedzam no līdzekļu sadaļas, ko saņemam par sadzīves atkritumiem. Nevirzām līdzekļus peļņai, bet novirzām tos akcijas īstenošanai. Iedzīvotāji atsaucība ir ļoti liela. Var redzēt, ka vestas tiek arī riepas, kas kādu laiku stāvējušas un gaidījušas savu kārtu utilizācijai. Labi, ka cilvēki tās nav izmetuši, kur pagadās, bet sagaidījuši iespēju nodot. Gadās, ka sliktākajā variantā no nolietotajām riepām atbrīvojas, atstājot tās mežā vai kādā grāvī, labākajā gadījumā tās mētājas sētmalē vai garāžā. Akcijas rezultātā mēs redzēsim mazāk vidē izmestu riepu. Pilnībā problēmu tas gan neatrisinās, jo, pat neraugoties uz akciju, pilsētas konteineru laukumos var atrast atstātas automašīnu riepas. Ja ir kaut kripatiņa atbildības, tad vajadzētu tās nogādāt pieņemšanas vietā, kur riepas šobrīd var nodot bez maksas," stāsta Z. Vītolīns.

Akcijas laikā — gada norma

Līdzīgu akciju ar nosaukumu "Dod riepām otru dzīvi" pagājušajā mēnesī rīkoja "Kilupes" šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumos Skrīveros un Koknesē. Nolietotās vieglo automašīnu riepas nodot varēja vien dažas dienas, cilvēku interese bija tik liela, ka akcijas laikā savāktais daudzums ir lielāks nekā visā pagājušajā gadā nodoto riepu daudzums. Uzņēmuma "Kilupe" pārstāve informēja, ka Skrīveros izvestas 3,32 tonnas riepu, Koknesē — 7,37 tonnas. "Parasti šāds apjoms, kad riepas jānodod par maksu, Kok-

neses šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumā netiek sasniegts. Ar katru gadu cilvēki kļūst arvien izglītotāki, saprotošāk pieņem akcijas noteikumus. Izpaliek diskusijas vai argumenti, kādēļ var nodot tikai četras riepas. Pērnā gada rudenī rīkotajā akcijā cilvēkiem bija daudz un dažādi jautājumi, šogad riepu savākšana noritēja mierīgi un operatīvi. Šādas akcijas stiprina vides apziņu un atbildību. Vienlaikus tās popularizē šķirotu atkritumu laukumus. Cilvēki ievēro, ka bez maksas var nodot arī makulatūru, logu stiklu un daudz ko citu. Tas rosina kļūt atbildīgākiem un palielina šķirotas aktivitāti," stāsta uzņēmuma "Kilupe" darbiniece. Nolietotās riepas tālāk tiek nodotas sadarbības partnerim — uzņēmumam "3R" pārstrādei.

Sarūk piesārņojums

Uldis Skrebs, vides apsaimniekošanas uzņēmuma "3R" īpašnieks, stāsta, ka akcijas, kurās cilvēki bez maksas var atbrīvoties no nolietotajām vieglo automašīnu riepām, veicina iedzīvotāju aktivitāti pareizi atbrīvoties no liekā, kā rezultātā sarūk vides piesārņojums. "Akcijas, kurās no riepām var atbrīvoties bez maksas, rīkojam pēdējos trīs gadus. Statistika rāda, ja no riepām var atbrīvoties par velti, tad gada griezumā dabā izmesto riepu skaits ir mazāks. To apstiprina "Latvijas Valsts meži", "Rīgas meži" un pat robežsardze. Tas ir atvieglojums arī pašvaldībām, ar kurām sadarbojamies — tās var ietaupīt līdzekļus, darba resursus un iegūt tīrāku vidi, ko rada negodprātīgi cilvēki, riepas izmetot, kur pagadās. Tendences rāda, ka fiziskās personas riepas uzglabā, sagaida akciju, kuras laikā no tām atbrīvojas. Mēs cenšamies izveidot Latvijā lielāko pārklājumu, lai iedzīvotājiem riepas būtu iespējams bez maksas nodot ja ne savā pilsētā, tad blakus reģionā," stāsta U. Skrebs. Šogad plaša akcija izdevās Jēkabpils novadā. Precīzs nodoto riepu apjoms vēl tiek apkopots, taču ir skaidrs, ka tas ir līdz pat trīs reizēm lielāks nekā pirms gada. Jēkabpili riepu nodošanas akcija kādu laiku netika rīkota, šogad šajā vietā bijusi vislielākā aktivitāte — nodots aptuveni 50 tonnu riepu. Akcija noslēdzās aprīļa beigās, nodoto riepu izvešana uz Rīgu joprojām turpinās.

Vidējais dzīves ilgums — trīs sezonas

Maksa par riepu utilizāciju ir viens

ULDIS SKREBS, vides apsaimniekošanas uzņēmuma "3R" īpašnieks, stāsta, ka akcijas, kurās cilvēki bez maksas var atbrīvoties no nolietotajām vieglo automašīnu riepām, veicina iedzīvotāju aktivitāti pareizi atbrīvoties no liekā, kā rezultātā sarūk vides piesārņojums.

no galvenajiem iemesliem, kādēļ vecās riepas bieži vien nonāk mežā vai citviet dabā. Lielākoties maksa par vienas riepas nodošanu atkritumu savākšanas laukumos ir divi eiro. Tātad atbrīvošanās no riepu komplekta izmaksās astoņus eiro.

Apsaimniekošanas uzņēmuma īpašnieks U. Skrebs teic, ka problēmas ar atbrīvošanos no nolietotajām riepām mēdz būt juridiskām personām, taču arī šajā jomā manāmas pozitīvas tendences. Daudzi servisi sadarbojas ar apsaimniekošanas uzņēmumiem, slēdzot līgumus par riepu utilizāciju. Tāpat cītīgāk komersantu kontroli veic arī Valsts vides dienests. "Gada laikā saņemam daudz zvānu no fiziskām personām ar jautājumu, vai drīzumā nav gaidāma akcija, kurā varēs nodot nolietotās riepas. Cilvēki interesējas laicīgi, vēlas no riepām atbrīvoties pareizi un bez maksas. Statistika rāda, ka fiziskās personas vieglās automašīnas riepu nomaīņa nepieciešama vidēji reizi trīs gados," skaidro U. Skrebs.

Uzņēmumam "3R" Rīgā ir savs atkritumu laukums, kuram ir pārstrādes atļauja riepām. Šeit visu gadu fiziskā persona var nodot četras riepas bez maksas. "Ja nerīko bezmaksas akcijas, tad ikdienā par riepu nodošanu par maksu interesējas salīdzinoši maz cilvēku. Informācija par iespējām ir jāiedod rokā, tikai tad to paņem un izmanto."

Otrā dzīve — gumijas segums

Turpmākais riepu liktenis pēc nodošanas atkarīgs no to nolietojuma. "Ir riepas, kuras var izmantot otrreizējai pārstrādei. Tām, ko var atgriezt atpakaļ dzīvē, veicam pirmāpstrādi un vedam uz vienu no

Eiropas lielākajām rūpnīcām Polijā. Tur riepu materiālu pārvērš granulās, ko izmanto, piemēram, bērnu rotaļu laukumu iekļājumos, futbola laukumu segumā un citu izstrādājumu izveidē. Riepas, kas gadiem stāvējušas saulē, cietušas no laikapstākļiem, ved uz dedzinātavu Brocēnos. Laika gaitā vides apstākļu ietekmē riepas noveco, kļūst trauslākas, to sastāvā esošie naftas produkti izgaro no riepu materiāla, padarot tās nepiemērotas pārstrādei. Šāds materiāls, kas gadiem glabāts šķūnī vai mētāties mežā, kļūst mazvērtīgs, jo ir derīgs vien reģenerācijai, sadedzinot speciālās iekārtās. Tāpēc ir būtiski nodot nolietotās auto riepas pārstrādei uzreiz, kad tās kļuvušas nederīgas, nezaudējot visu potenciālu, ko šis resurss spēj sniegt. Mēs sadarbojamies ar cementa rūpnīcu "Schwenk", kas materiālu izmanto sava produkta ražošanā," par nodoto riepu likteni stāsta U. Skrebs. Lai riepa būtu derīgai otrreizējai pārstrādei, to vēlam uzglabāt sausā vietā zem jumta, uz cieta seguma. Izmetot riepu, piemēram, grāvī, tai piekļūst dzīvnieki. Ūdens to skalo, un, tā kā riepa ir naftas produkts, tad arī šim procesam ir piesārņojuma sekas. No "3R" laukumā nonākušajām riepām viena piektā daļa ir dedzināšanas procesam derīgas riepas, pārējo iespējams pārstrādāt. "Mūsu privilēģija ir mūsu pārstrādes laukums, kas ļauj veikt labu priekšpārstrādi, kurā tiek izmantoti smalcinātāji un griezēji, kā rezultātā tiek izmantots viss riepas potenciāls — atgriežam un nederīgo daļu sūtām dedzināšanai, otru — pārstrādei. Mūsu izkoptā darbība ļauj pēc iespējas vairāk materiāla nodot otrreizējai pārstrādei un samazināt sadedzinātā materiāla apjomu." ♦

PIEPRASĪTA BEZMAKSAS AKCIJA. Iedzīvotāji aktīvi izmanto iespēju bez maksas atbrīvoties no nolietotajām vieglās automašīnas riepām pie apsaimniekotāja "Aizkraukles KUK". Vidēji dienā šeit tiek nogādātas 60 riepas.